

17 januari 2012

BESTUURSAKKOORD PRIMAIR ONDERWIJS 2012 -2015

Impuls opbrengstgericht werken en professionalisering

Basis voor Presteren, Leraar 2020, In Tien Jaar naar de Top

Dit is een bestuursakkoord tussen:

- De Minister en Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, beiden handelend als bestuursorgaan, hierna genoemd 'Minister van OCW', dan wel 'Staatssecretaris van OCW', dan wel 'OCW';
- De PO-Raad, sectororganisatie en belangenbehartiger van schoolbesturen in het primair onderwijs, hierna genoemd de PO-Raad.

Doel van het bestuursakkoord

Dit akkoord heeft tot doel de komende periode de opbrengsten van het primair onderwijs over de hele linie te verhogen. Door prestatieafspraken voor gerichte acties en door alle geledingen in het onderwijs in de juiste positie te brengen wil dit akkoord bijdragen aan een beter fundament voor alle leerlingen die het primair onderwijs verlaten.

De bewindslieden van OCW en de PO-Raad onderschrijven de noodzaak om alles in het werk te stellen om zulk onderwijs te bieden aan elk kind dat alle talenten maximaal ontplooid kunnen worden, binnen een ambitieuze leercultuur.

In het voorjaar van 2010 heeft de PO-Raad het manifest 'In tien jaar naar de top' uitgebracht. De ambities die hierin verwoord zijn, komen overeen met de ambities van de bewindslieden van OCW, beschreven in de actieplannen '*Basis voor Presteren*' en '*Leraar 2020 - een krachtig beroep!*' (voorjaar 2011). Deze gedeelde ambities vormen de basis voor dit bestuursakkoord.

In de actieplannen van OCW *Basis voor Presteren en Leraar 2020* is, mede op verzoek van de PO-Raad, aangekondigd dat er afspraken zouden worden gemaakt met de sector over het verbeteren van de onderwijskwaliteit, gekoppeld aan een prestatiebox. Deze werkwijze geeft schoolbesturen ruimte om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid te werken aan de onderwijskwaliteit op hun scholen met als uitgangspunt dat de planlast en de verantwoordingslast voor scholen en schoolbesturen beperkt blijft.

1. Focus op kwaliteit

De afgelopen periode is door alle geledingen in het primair onderwijs volop ingezet op de verbetering van de onderwijskwaliteit. Deze inspanning heeft zijn vruchten afgeworpen. De eerste resultaten op leerling-niveau zijn inmiddels zichtbaar: scholen die deelnamen aan een taal- of rekenverbetertraject van de PO-Raad bereikten na één jaar al betere resultaten¹.

Deze aandacht voor hogere opbrengsten heeft op veel scholen inspirerend gewerkt. Het eigenaarschap van onderwijskwaliteit bij leraren, schoolleiders en besturen is versterkt, inclusief het gebruiken van meetgegevens ter verbetering van de instructie (opbrengstgericht werken) en het leren van elkaar. Van de scholen die meededen aan een taal- of rekenverbetertraject zag 83 % aantoonbare verbeteringen in het opbrengstgericht werken door het hele team².

---

¹ zie Monitor Verbetertrajecten Taal en Rekenen 2008/2009 en 2009/2010, Inspectie van het Onderwijs, 2011.

² Zie meta-analyse Kwaliteitsagenda, IVA, 2010

OCW en de PO-Raad willen alles in het werk stellen om deze beweging krachtig voort te zetten en verder te verbreden, waardoor de leerprestaties van leerlingen zich in de volle breedte verbeteren. Er is ook ruimte voor verdere verbetering van leerlingprestaties, door op nog meer scholen het opbrengstgericht werken te versterken. Uit internationale vergelijkingen blijkt dat het Nederlandse primair onderwijs op niveau is, maar ook dat er verbetering mogelijk is door prioriteit te geven aan de basisvaardigheden. Deze periode ligt de focus op taal en rekenen, juist ook als randvoorwaardelijke vakken voor de bredere vorming van leerlingen. Scholen hebben immers een brede vormende functie voor alle leerlingen.

Het gaat ook om de prestaties van de cognitief talentvolle leerlingen. Ook zij hebben onderwijs nodig dat hun talenten maximaal ontplooit; hier geven partijen in deze bestuursafpraak dan ook een nieuw accent aan. Een ander nieuw accent ligt op ouderbetrokkenheid: door vanuit pedagogisch partnerschap betrokken te zijn bij de ontwikkeling van hun kinderen, kunnen ook ouders een belangrijke bijdrage leveren.

Opbrengstgericht werken voor alle leerlingen is een noodzakelijke, maar geen voldoende voorwaarde voor het geven van onderwijs aan kinderen die meer aandacht behoeven. De invoering van passend onderwijs vraagt méér, zowel van het regulier basisonderwijs als van het speciaal (basis)onderwijs: kennis en expertise van leer- en ontwikkelingsstoornissen en het kunnen omgaan met leerlingen met een lichamelijke of verstandelijke beperking en/of gedragsproblemen.

Beide partijen onderschrijven de noodzaak van professionalisering in de breedte van het primair onderwijs om de expertise voor passend onderwijs te versterken.

2. Het onderwijsstelsel: actoren en rollen

2.1 Ruimte, vertrouwen en verantwoording

Kernbegrippen van een goed onderwijsstelsel zijn: ruimte en vertrouwen enerzijds en verantwoording anderzijds. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het realiseren van een goede onderwijskwaliteit en zijn daarmee ook eigenaar van processen tot verbetering van die kwaliteit. De schoolbesturen leggen verantwoording af over de onderwijskwaliteit en de doelmatigheid van de besteding van de middelen via de daartoe bestemde kanalen (onder meer door middel van het Jaarverslag).

De overheid biedt helderheid over 'wat' van het onderwijs wordt verwacht en geeft ruimte aan schoolbesturen en scholen om in te vullen 'hoe' zij aan deze verwachtingen voldoen. De overheid legt een aantal minimale basisvoorwaarden voor onderwijskwaliteit vast in regelgeving (met name het toetsen en het werken met een leerling- en onderwijsvolgsysteem). De overheid verstrekt de reguliere bekostiging aan de schoolbesturen in de vorm van lumpsum. De inspectie ziet toe op de naleving van wet- en regelgeving en op de kwaliteit van het onderwijs in de scholen.

De Minister en Staatssecretaris van OCW zetten deze kabinetsperiode krachtig in op het vergroten van de ruimte voor schoolbesturen, zodat schoolbesturen zelf de regie kunnen voeren over het onderwijs en de organisatie. OCW maakt zichtbaar welke stappen zijn gezet om de ruimte voor besturen te vergroten.

De Minister en Staatssecretaris van OCW zetten in op meer ruimte voor besturen door:

- de verplichte aansluiting bij het vervangingsfonds voor schoolbesturen af te schaffen;
- een onderzoek te starten met de VNG en de PO-Raad naar de mogelijkheden om het buitenonderhoud van scholen over te hevelen van gemeenten naar schoolbesturen;
- de primaire arbeidsvoorwaarden te decentraliseren naar schoolbesturen, waarna de PO-Raad als werkgeversorganisatie met de vakbonden onderhandelt over één integrale cao voor de werknemers in het primair onderwijs;
- in de WPO en WEC experimenteerruimte te regelen, waardoor knellende regels voor schoolbesturen tijdelijk buiten werking kunnen worden gesteld;
- te starten met experimenten gericht op de flexibilisering van de onderwijstijd;
- een onderzoek te laten starten naar vereenvoudiging van de bekostiging;
- een onderzoek te starten naar de administratieve lasten en bureaucratie in het onderwijs.

Hiermee krijgen schoolbesturen de ruimte voor integraal beleid om de in dit akkoord afgesproken ambities dichterbij te brengen.

2.2 De kracht van de sector primair onderwijs

De schoolbesturen dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de onderwijskwaliteit verder te versterken, door het zelfsturend en zelfregulerend vermogen binnen de sector verder te ontwikkelen en aan te spreken. Schoolbesturen hebben zich hieraan verbonden door een vanuit de sector tot stand gekomen Code Goed Bestuur te aanvaarden. Deze Code dient als instrument om de kwaliteit van het bestuurlijk handelen verder te ontwikkelen en elkaar hierop aan te spreken.

Bij de implementatie van de Code worden door de PO-Raad verschillende instrumenten ontwikkeld, bijvoorbeeld de handreiking 'Sturen en toezien op onderwijskwaliteit'.

Ook op het gebied van de financiën neemt de sector haar eigen verantwoordelijkheid. Hierbij is aandacht voor een goede balans tussen risico's en de hoogte van de weerstandvermogens. Om enerzijds overtollige reserves gecontroleerd af te bouwen, en anderzijds een gezond vermogen op te bouwen om risico's te kunnen opvangen, is financiële deskundigheid nodig. De PO-Raad biedt de schoolbesturen een programma ter versterking van de financiële deskundigheid en heeft ook een handreiking 'Omgaan met financiële reserves en vermogen' voorgelegd aan de leden. Beproefd wordt of deze handreiking toepasbaar is in de specifieke situatie van het primair onderwijs.

In deze beweging naar een steeds professionelere sector voor primair onderwijs past eveneens het project 'Vensters PO', dat in 2012 start. Daarbij nemen schoolbesturen het initiatief om opbrengsten in beeld te brengen ten behoeve van hun omgeving en deze informatie ook te benutten om van elkaar te leren en elkaar te stimuleren tot kwaliteitsverbetering. Daarnaast legt de sector met Vensters PO aan ouders en overheid verantwoording af door te laten zien welke kwaliteit de sector te bieden heeft.

De Minister en de PO-Raad vinden de verdere professionalisering van de sector van het grootste belang voor een hogere onderwijskwaliteit. De minister ondersteunt de PO-Raad bij de uitrol van bovengenoemde professionaliseringsprogramma's.

2.3 Passend onderwijs

Ook bij passend onderwijs gaat het er om dat elke leerling een onderwijsaanbod krijgt dat zijn talenten en mogelijkheden maximeert. Leerlingen verschillen van elkaar, in talenten, in mogelijkheden en in de aanpak die zij nodig hebben om die talenten te ontwikkelen. Soms hebben zij daarbij extra ondersteuning nodig, waar mogelijk in regulier onderwijs. Soms is de ondersteuningsbehoefte zo specifiek dat extra voorzieningen en begeleiding nodig zijn in het speciaal basisonderwijs of het (voortgezet) speciaal onderwijs. Om op regionaal niveau tot een aanbod te komen dat in onderwijskundig opzicht voldoende dekkend is om elk kind passend onderwijs te kunnen bieden, worden regionale samenwerkingsverbanden ingericht. Aan deze nieuwe samenwerkingsverbanden primair onderwijs gaan de scholen voor basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs deelnemen, voor de samenwerkingsverbanden voortgezet onderwijs geldt dit voor de scholen voor voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs. Omdat de toekomstige samenwerkingsverbanden primair onderwijs wat betreft schaalgrootte en vaak ook inrichting aanzienlijk verschillen van de huidige samenwerkingsverbanden Weer samen naar School, ligt hier vooral voor de in te richten samenwerkingsverbanden primair onderwijs een aanzienlijke opgave. Concreet worden ca. 230 bestaande samenwerkingsverbanden omgevormd tot 76 nieuwe. Deze complexe operatie moet worden verricht door 1200 schoolbesturen met vaak geringe bestuurlijke draagkracht.

Een zorgvuldig invoeringsproces is noodzakelijk en bovendien randvoorwaardelijk om tot een goed ondersteuningsplan te komen, en om professionalisering, behoud van expertise en voorkomen van gedwongen ontslagen te regelen. Daarom zal waar nodig ten behoeve van de samenwerkingsverbanden een lichte ondersteuningsmogelijkheid worden getroffen.

Dit bestuursakkoord richt zich op het primair onderwijs en legt het accent dan ook logischerwijs op de samenwerkingsverbanden primair onderwijs. Echter, de PO-Raad vertegenwoordigt ook scholen voor voortgezet speciaal onderwijs. Zoals gezegd sluiten deze vso scholen aan bij de samenwerkingsverbanden VO. Daarnaast ligt in het wetsvoorstel kwaliteit (v)so het accent op het voortgezet speciaal onderwijs. Dit zal meer naar analogie van het regulier voortgezet onderwijs en praktijkonderwijs worden ingericht. De scheiding tussen speciaal en voortgezet speciaal onderwijs wordt eveneens scherper; in het speciaal onderwijs zullen vrijwel geen leerlingen meer verblijven in de leeftijd van het voortgezet onderwijs.

Daarom wordt onder verantwoordelijkheid van PO-Raad, VO-raad en het ministerie van OCW een onderzoek uitgevoerd naar de voorwaarden voor en de gevolgen van een ontvlechting van so en vso. Het onderzoek moet opgeleverd zijn in augustus 2012.

Bedoeling van passend onderwijs is dat er meer samenwerking is tussen basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs en dat er minder leerlingen naar het (voortgezet) speciaal onderwijs worden verwezen. In geval van volumevermindering in het (voortgezet) speciaal onderwijs, is de kans op verdichting van de problematiek in het (v)so reëel. Er wordt daarom een monitor gestart die deze ontwikkeling volgt en in kaart brengt. Mocht er inderdaad sprake zijn van een verdichting van de problematiek, dan is dat aanleiding om in overleg tussen partijen de toedeling van middelen op basis van de vastgestelde prijscategorieën voor het (v)so opnieuw te bezien.

2.4 Ouderbetrokkenheid

De school en de ouders zijn samen verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het kind. Om de aanpak van ouderbetrokkenheid door scholen en schoolbesturen te ondersteunen, maakt OCW met de ouderorganisaties prestatieafspraken over een samenhangend ondersteuningsaanbod. Het ondersteuningsaanbod is gericht op het verspreiden van kennis over ouderbetrokkenheid, gericht op het leerproces van kinderen, en op ouderovereenkomsten. De PO-Raad zal waar mogelijk gezamenlijk optrekken met de ouderorganisaties en scholen stimuleren om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind. Daarnaast maakt OCW afspraken met de G4 en de G33 over het versterken van de ouderbetrokkenheid bij vve, om ook via die weg ouderbetrokkenheid bij de ontwikkeling en het leerproces van hun kinderen te stimuleren.

3. Ambities en inspanningen voor hogere leeropbrengsten

De kern van dit akkoord gaat over ambities voor de sector primair onderwijs, gericht op opbrengstgericht werken en professionalisering. In paragraaf 3 en 4 worden de gezamenlijke ambities van de PO-Raad en OCW beschreven voor opbrengstgericht werken en professionalisering, ter versterking van het onderwijs in de gehele sector. Ook wordt beschreven welke bijdrage OCW en de PO-Raad leveren bij het realiseren van deze ambities, ter ondersteuning van schoolbesturen (naast de in §2 vermelde ondersteuning). De ambities zijn samengevat in bijlage 1, verbonden aan tussendoelen voor 2013 en streefdoelen voor het einde van deze periode.

3.1 Versterking van de onderwijskwaliteit in de hele sector

De PO-Raad en OCW zijn van oordeel dat het aantal zeer zwakke scholen in de sector primair onderwijs drastisch moet dalen. Het einddoel is dat Nederland geen zeer zwakke scholen meer kent. Daarom zetten wij in op het realiseren van onderstaande ambities:

- Terugbrengen van het aantal zeer zwakke scholen: in 2015 is het aantal zeer zwakke basisscholen maximaal 35. In 2010 bedroeg het aantal zeer zwakke basisscholen 57.
- Halvering taalzwakke basisscholen en rekenzwakke basisscholen: in 2015 is het aantal taal- en rekenzwakke basisscholen tezamen maximaal 119. Dit betekent een halvering van het aantal taal- en rekenzwakke basisscholen ten opzichte van 2010 (238).
- Resultaten transparant: in 2015 maken alle schoolbesturen van basisscholen de opbrengsten van hun basisscholen openbaar in Vensters PO. Daardoor is de dialoog met de omgeving over de schoolresultaten mogelijk. Daarnaast gebruikt in 2015 70% van de basisscholen Vensters PO voor het evalueren van de eigen opbrengsten en kwaliteit.

In 2015 maakt 50% van de schoolbesturen voor scholen voor (v)so de opbrengsten openbaar in Vensters PO en gebruikt 25% de gegevens om de eigen kwaliteit en opbrengsten te evalueren. In 2010 zijn scholen voor (v)so nog niet in staat hun opbrengsten in kaart te brengen en ontbreekt een vergelijkingskader. Scholen voor (v)so streven naar aansluiting bij respectievelijk Vensters PO en Vensters VO, maar zullen dat gezien de vele ontwikkelingen die op hen af komen, gefaseerder doen dan de scholen voor PO.

3.2. Opbrengstgericht werken voor alle leerlingen

Een opbrengstgerichte werkwijze biedt leerlingen de beste kansen om zich volop te ontwikkelen. Daarbij hoort dat schoolbesturen en hun scholen heldere doelen stellen voor alle leerlingen met betrekking tot hun leerprestaties. Leerlingen krijgen vervolgens onderwijs dat past bij hun leerbehoeften. Zo krijgen alle leerlingen de kans om hun talenten maximaal te ontwikkelen.

De komende periode ligt de nadruk op opbrengstgericht werken in taal en rekenen, omdat dit basisvakken zijn die voor elk kind van het grootste belang zijn voor hun latere functioneren in de samenleving. Bovendien scheppen de basisvakken de voorwaarden voor een bredere vorming van leerlingen.

Dat neemt niet weg dat basisonderwijs méér is dan taal en rekenen. Basisonderwijs biedt elk kind een breed vormingsaanbod: wereldoriëntatie, cultuur en bewegen, sociale vaardigheden en de emotionele ontwikkeling die weer noodzakelijk zijn voor burgerschapsvorming. Onderwijs creëert sociaal kapitaal. Het primair onderwijs is het kader waarbinnen alle kinderen van 4 tot en met 12 jaar met elkaar leren, samen werken en samen leven.

Scholen die excellent presteren, zijn dan ook scholen die excelleren op taal en rekenen én op aspecten van deze brede vorming. OCW betreft schoolbesturen en de PO-Raad bij de ontwikkeling van criteria op basis waarvan het predicaat 'excellent' wordt uitgereikt aan scholen. Ook zal OCW schoolbesturen zoveel mogelijk informeren over de mogelijkheden om het predicaat 'excellente school' te krijgen en informatie beschikbaar stellen aan scholen over de onderwijsaanpak van geselecteerde excellente scholen, zodat andere scholen daarvan kunnen leren.

Voor het (voortgezet) speciaal onderwijs ligt op dit moment een wetsvoorstel kwaliteit ter behandeling bij de Tweede Kamer. Naar verwachting wordt het wetsvoorstel van kracht in augustus 2012 (so) en augustus 2013 (vso). Partijen zullen in lijn met deze wetgeving in het begin van het voorjaar nadere afspraken maken over de inhoudelijke ambities met betrekking tot de opbrengsten van het (voortgezet) speciaal onderwijs.

De PO-Raad en OCW zetten gezamenlijk in op het realiseren van onderstaande ambities voor hogere leeropbrengsten:

- Een opbrengstgerichte aanpak: alle scholen hanteren een opbrengstgerichte aanpak om het talent van leerlingen maximaal te benutten. Het streefdoel voor 2015 is dat 60% van de basisscholen opbrengstgericht werkt. Dat betekent een verdubbeling van het aantal opbrengstgerichte scholen ten opzichte van 2010, toen 30% van de basisscholen opbrengstgericht werkte.
- Meetbare doelstellingen: alle schoolbesturen formuleren meetbare doelstellingen voor de leeropbrengsten rekenen en taal. Hierbij is het streefdoel voor 2015 dat nagenoeg alle schoolbesturen voor basisonderwijs meetbare doelen formuleren voor het beoordelen van de eigen leerlingprestaties. In 2010 stelde 70% van de schoolbesturen meetbare doelen voor leeropbrengsten rekenen en taal.
- Opbrengstgerichte vroegschoolse educatie: basisscholen stellen doelen voor leerlingen in de groepen 1 en 2, óók bij vroegschoolse educatie. Daarbij is het streven om spelonderwijs te leren, in het kader van een programma voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Passende doelen vormen een belangrijk richtpunt voor de ontwikkeling van leerlingen. Het concrete streefdoel bij deze ambitie is: in 2015 brengen alle (gewichten) scholen³ de opbrengsten van de leerlingen in de vroegschool in beeld. Dat kan door observaties, of een vorm van toets of checklist. In 2010 deed 93% van de gewichtenscholen dit. Op scholen voor (v)so is deze ambitie niet van toepassing.
- Cognitief talentvolle leerlingen: de ambitie is dat alle basisscholen een uitdagend aanbod bieden voor de cognitief meest talentvolle en voor hoogbegaafde leerlingen. Het streefdoel voor 2015 is dat 90% van de basisscholen een dergelijk aanbod heeft. In 2010 gold dit voor 70% van de basisscholen. Daarnaast is de ambitie om de eindresultaten van excellente leerlingen verder te verbeteren. De grenscore van de beste 20% leerlingen op de basisschool

---

³ Hier: basisscholen met leerlingen met een leerlinggewicht

lag in 2010 tussen 543 en 544. Het streven is dat in 2015 de grensscore bij de Cito-eindtoets voor de beste 20% leerlingen op de basisschool is gestegen.

Op scholen voor (v)so is deze ambitie niet van toepassing.

- **Ouderbetrokkenheid:** scholen stimuleren de ouders om ook thuis activiteiten te ondernemen die bijdragen aan het leerproces van hun kinderen. Het streefdoel is, dat in 2015 60% van de basisscholen de ouders actief betrekt bij de ontwikkeling en leerprestaties van hun kinderen. In 2010 bedroeg dit 36%.

Juist voor leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs is ouderbetrokkenheid essentieel. De ambitie is dat in 2013 40% van de scholen voor het (voortgezet) speciaal onderwijs de ouders actief betrekken en in 2015 75% van deze scholen.

4. Ambities en inspanningen voor professionalisering

Voor hogere leeropbrengsten is de beroepskwaliteit van de leraar en van de schoolleider cruciaal. Ook hier is een heldere verantwoordelijkheidsverdeling van belang: het schoolbestuur is verantwoordelijk voor een goed HRM-beleid waardoor schoolleiders en leraren zich optimaal kunnen ontplooiën, schoolleiders en leraren zijn verantwoordelijk voor hun eigen beroepskwaliteit.

De lerarenopleidingen basisonderwijs richten hun onderwijs in naar de kwalificaties die de scholen in het primair onderwijs nodig hebben. De overheid is verantwoordelijk voor het stelsel, oftewel de kwalificatiestructuur, en is bereid om de verschillende actoren te stimuleren om hun professionaliteit te bevorderen.

Dit bestuursakkoord maakt waar het om de ambities voor professionalisering van leraren betreft geen onderscheid tussen regulier onderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. Immers, professionalisering van leraren, het onderhouden van bekwaamheidseisen, het inschrijven in een register, het voeren van een goed HRM-beleid is voor schoolleiders en leraren in het (voortgezet) speciaal onderwijs en het regulier onderwijs even belangrijk en er is geen inhoudelijke reden tot differentiatie. Dat neemt niet weg dat de sterke en de te ontwikkelen kanten van leraren in het speciaal onderwijs net een ander accent hebben.

4.1 De professionele dialoog

Om de onderwijskwaliteit daadwerkelijk te verhogen is niet alleen de kwaliteit van de individuele beroepsbeoefenaar in de school doorslaggevend, maar vooral ook de kwaliteit van het collectief. Die kwaliteit wordt bevorderd door de professionele dialoog. Het gaat om de dialoog tussen de verschillende organisatielagen: op het niveau van de groep, van de school en van het bestuur. Gesprekken, interactie en dialoog vormen een belangrijk voertuig om te leren van de eigen praktijk.⁴

De PO-Raad zal ervoor zorgen dat in 2012 een handreiking voor een professioneel statuut voor leraren tot stand komt waardoor zowel de professionele ruimte als de professionele dialoog worden gestimuleerd. Deze handreiking voor een professioneel statuut wordt in overleg met de Onderwijscoöperatie opgesteld.

Daarnaast stimuleert de PO-Raad zijn leden om in 2012 deel te nemen aan de pilots peer-review, die worden opgezet door de Onderwijscoöperatie. OCW spreekt met de Onderwijscoöperatie af dat de PO-Raad betrokken wordt bij de opzet van de pilots.

4.2 De bekwaamheid van leraren en het stelsel

De basis voor de professionalisering van leraren ligt in de bekwaamheidseisen, zoals vastgelegd in de Wet Beroepen in het Onderwijs. In het actieplan 'Leraar 2020' is het voornemen beschreven om het verwerven en onderhouden van de bekwaamheid van leraren in samenhang te zien en deze te borgen door hen in een lerarenregister in te schrijven. De bekwaamheidseisen van leraren en het beroepsregister maken deel uit van een overlegagenda van de Onderwijscoöperatie en de PO-Raad. De overlegagenda is opgesteld met de intentie dat partijen elkaar zullen vinden en dat één en ander uitmondt in het maken van afspraken.

---

⁴ Publicatie 'Opbrengstgericht leiderschap. Werken op 3 niveaus'. PO-Raad, 2011

Een lerarenregister, als sluitstuk van de professionalisering van leraren, kan bijdragen aan het verhogen van de kwaliteit van leraren en daarmee aan de kwaliteit van het onderwijs. De PO-Raad en OCW delen de opvatting dat een lerarenregister alleen betekenis heeft, als (her)registratie niet vrijblijvend is.

Het is van groot belang dat de startkwalificatie van leraren op orde is. De lerarenopleiding basisonderwijs moet daarom goed aansluiten bij de ontwikkelingen in het PO-veld. Om het scholenveld van het primair onderwijs dusdanig in positie te brengen dat zij hun (specifieke) wensen kenbaar kunnen maken aan de pabo in de regio, is regionale samenwerking van belang. De PO-Raad komt met de HBO-Raad en OCW tot overeenstemming over het maken van regionale afspraken tussen pabo's en schoolbesturen over opbrengstgericht werken, omgaan met verschillen en begeleiding van beginnende leraren. Dit geldt ook voor het overleg over de WOSO-opleidingen.

De PO-Raad onderschrijft de ambitie uit Leraar 2020 om het aantal leraren met een masteropleiding substantieel te verhogen. OCW stuurt hierover begin 2012 een voorstel aan de Tweede Kamer waarbij onderscheid gemaakt wordt tussen beleid gericht op zittende leraren en beleid gericht op nieuwe leraren. OCW zal het voorstel bespreken met de sociale partners.

4.3 De bekwaamheid van schoolleiders en het stelsel

Om de verdere professionalisering van schoolleiders te ondersteunen wordt een onafhankelijke organisatie voor de professionalisering van schoolleiders gerealiseerd. Deze organisatie zal draagvlak hebben bij de AVS, AOb, CNVO-schoolleiders, de PO-Raad en OCW. Een doorontwikkeling van de Nederlandse Schoolleiders Academie ligt hierbij voor de hand.

Aan deze organisatie worden de volgende functies gekoppeld:

- a) Het stimuleren en ondersteunen van schoolleiders met hun voortdurende professionalisering, aan de hand van de nieuwe bekwaamheidseisen voor schoolleiders die begin 2012 beschikbaar komen;
- b) Het opzetten van een systeem voor waardering van opleidingen voor schoolleiders in relatie tot de bekwaamheidseisen en het beroepsregister;
- c) Het vervullen van een makelaarsrol voor schoolleiders ten aanzien van kennis en opleidingen;
- d) Het (verder) ontwikkelen van een systeem van registratie als sluitstuk van professionalisering.

Rond de totstandkoming en inrichting van de organisatie, de eisen aan bekwaamheid en bekwaamheidsonderhoud en de eisen die aan het register worden verbonden maken alle betrokken partijen, zoals hierboven genoemd, afspraken. Op basis van deze afspraken zal de PO-Raad onder haar leden stimuleren dat zij de bekwaamheidseisen als uitgangspunt nemen voor hun beleid t.a.v. (scholing van) schoolleiders, dat zij de registratie van schoolleiders stimuleren en de professionalisering van schoolleiders faciliteren. De PO-Raad is bereid hierover CAO afspraken te maken met de vakbonden. In aansluiting hierop werken OCW en de PO-Raad aan een gezamenlijk besluit om een impuls te geven aan het aantal schoolleiders met een masteropleiding in het primair onderwijs.

Op grond hiervan formuleren we het volgende streefdoel:

- Bekwaamheid schoolleiders: in 2015 voldoen alle schoolleiders (basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs) aan de dan geldende bekwaamheidseisen. Zij tonen dit aan door middel van registratie in het schoolleidersregister.

4.4 Professionalisering en hogere leeropbrengsten

Ten aanzien van opbrengstgericht werken voor alle leerlingen ligt bij professionalisering van leraren een bijzonder accent op het volgen en analyseren van de ontwikkeling van leerlingen, ook op het niveau van het team. Daarbij is het, gezien de toenemende heterogeniteit in de klas, essentieel dat leraren kunnen omgaan met verschillen tussen leerlingen. Bij ongeveer een derde van de leraren kan hierin nog de nodige voortgang geboekt worden⁵. De komende jaren tot en met 2015 zal daarom extra aandacht worden besteed aan de speerpunten opbrengstgericht werken door leraren, het omgaan met

---

⁵ Onderwijsverslag (Inspectie van het Onderwijs) 2009 /2010

verschillen tussen leerlingen in de klas (mede in verband met de invoering van passend onderwijs) en versterking van de professionele leercultuur op scholen.

De PO-Raad en OCW zetten daarom gezamenlijk in op de volgende streefdoelen:

- **Bekwaamheid leraren:** in 2015 kunnen alle leraren in het basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs opbrengstgericht werken in de groep, dat wil zeggen dat leraren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van hun leerlingen volgen en analyseren. Omdat in 2010 circa 70% van de leraren in het basisonderwijs hier aan voldoet, betekent dit een verdere professionalisering op dit punt van ongeveer 30% van de leraren in het basisonderwijs.

Mede in het kader van de invoering van passend onderwijs is het doel dat in 2015 nagenoeg alle leraren in het basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs de instructie, verwerking en onderwijstijd kunnen afstemmen op verschillen in ontwikkeling van leerlingen. Omdat in 2010 respectievelijk 65%, 77% en 83% van de leraren in het basisonderwijs hieraan voldoet, betekent dit een verdere professionalisering op deze onderdelen van respectievelijk 35%, 23%, en 17% van de leraren in het basisonderwijs.

4.5 Professionalisering en passend onderwijs

De gehele sector primair (en ook voortgezet) onderwijs staat zoals gezegd voor de opgave om te voldoen aan de zorgplicht voor elk kind en tegelijkertijd de talenten van elk kind maximaal te ontplooiën. De invoering van passend onderwijs stelt hoge eisen aan alle scholen, alle schoolleiders en alle leraren, in het regulier onderwijs, het speciaal basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs.

Voor passend onderwijs is over de hele breedte van de sector primair onderwijs meer expertise noodzakelijk dan nu aanwezig is. Het is meer dan 'kunnen omgaan met verschillen in de klas'. Bij kinderen die meer aandacht of specifieke ondersteuning behoeven, gaat het om het signaleren en diagnosticeren aan de voorkant en in het basisonderwijs het werken met een ontwikkelingsperspectief voor leerlingen die een individuele leerlijn volgen. Dit vereist zowel van het regulier basisonderwijs als van het speciaal (basis)onderwijs kennis en expertise van leer- en ontwikkelingsstoornissen en het kunnen omgaan met leerlingen met een lichamelijke of verstandelijke beperking en/of gedragsproblemen.

Niet elke leraar of elke school hoeft dezelfde expertise op elk niveau te bezitten. Binnen een school maakt men hierover afspraken in het kader van het op te stellen ondersteuningsprofiel en tussen scholen in de nieuw te vormen samenwerkingsverbanden in het 'ondersteuningsplan'. In het verlengde van een ondersteuningsprofiel van de school en het ondersteuningsplan van een samenwerkingsverband is een professionaliseringsplan wenselijk om er voor te zorgen dat de benodigde expertise aanwezig is. Dat kan op het niveau van het samenwerkingsverband zijn. Dat laat onverlet dat de schoolbesturen primair zelf verantwoordelijk zijn voor de professionalisering van hun onderwijspersoneel.

In het (voortgezet) speciaal onderwijs, waar expertise op het gebied van vroegsignalering en omgaan met verschillen veelal aanwezig is, ligt het accent in professionalisering juist op het versterken van het opbrengstgericht werken.

De middelen die OCW ter beschikking stelt in de prestatiebox, zijn mede bedoeld voor professionalisering in het kader van passend onderwijs.

4.6 Kwaliteitsverbetering van het HRM-beleid

Een hoogwaardig HRM-beleid als deel van goed werkgeverschap is een voorwaarde voor de ontplooiing van leraren tijdens hun loopbaan. Daartoe zetten de schoolbesturen alle instrumenten in die kunnen bijdragen aan een goed HRM-beleid. Een belangrijk instrument binnen het HRM-beleid is de functiedifferentiatie. Hieraan is door de functiemix een impuls gegeven. Dit instrument draagt zichtbaar bij aan een cultuuromslag binnen scholen en aan beter HRM-beleid. Ook de komende tijd blijven betrokken partijen zich inzetten voor het realiseren van de kwantitatieve en kwalitatieve doelen op dit gebied op grond waarvan bij convenant Leerkracht middelen beschikbaar zijn gesteld.

Prestatiebeloning is één van de instrumenten om personeel te stimuleren en motiveren. Het is aan de schoolbesturen om dit instrument in te zetten, passend bij het personeelsbeleid aan hun instelling. PO-Raad is bereid om er aan mee te werken dat er voldoende experimenten met prestatiebeloning in het primair onderwijs komen, om ervaring op te doen met en kennis te verwerven over de effecten van het inzetten van dit instrument.

Over de volgende aspecten van HRM zetten OCW en de PO-Raad in op de volgende streefdoelen:

- Bekwaamheidsdossier: in 2015 is er voor nagenoeg alle leraren in het basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs een bekwaamheidsdossier (in 2010 was dit zo voor 38% van de leraren) en vindt jaarlijks minimaal één formeel beoordelings-, functionerings-, of loopbaangesprek plaats met concrete afspraken over bekwaamheidsonderhoud en loopbaanontwikkeling (in 2008 was dit zo voor 80% van de leraren).
- Begeleiding van beginnende leraren: in 2015 is 80% van de beginnende leraren in het basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs tevreden over de begeleiding. Schoolleiders besteden waar nodig bijzondere aandacht aan de begeleiding en ondersteuning van beginnende leraren om hen te behouden voor het onderwijs en hun professionele ontwikkeling vanaf het begin te voeden. In 2010 was 42% van de beginnende leraren tevreden over de begeleiding.

5. Aanpak en investeringen

5.1 De prestatiebox

Het realiseren van bovenstaande ambities die op sectorniveau zijn geformuleerd, betekent een forse inspanning van alle geledingen in de sector. De PO-Raad en OCW constateren en erkennen dat deze gezamenlijke ambities aansluiten bij de reguliere kerntaken van de schoolbesturen in het primair onderwijs. Dit betekent dat ook de inzet van de middelen uit de reguliere lumpsum zal moeten bijdragen aan het realiseren van de ambities.

Ten behoeve van de extra inspanningen ten aanzien van opbrengstgericht werken en professionalisering ontvangen schoolbesturen aanvullende middelen, die worden toegevoegd aan de prestatiebox. Deze middelen hebben de functie van hefboom. De prestatiebox is onderdeel van de lumpsum. Bij de inzet van middelen uit de prestatiebox door de schoolbesturen is dan ook sprake van bestedingsvrijheid. Dit betekent dat schoolbesturen een autonome afweging kunnen maken hoe zij de doelen van dit bestuursakkoord willen realiseren. De planlasten en verantwoordingslasten voor schoolbesturen worden daarmee beperkt en schoolbesturen krijgen meer ruimte om zelf te werken aan de onderwijskwaliteit op de eigen scholen.

Naast de bestaande middelen voor taal en rekenen in de bestemmingsbox en de middelen vanuit het programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit', wordt de prestatiebox gevoed door de intensiveringen voor het basisonderwijs uit het regeerakkoord. Deze aanvullende middelen hebben betrekking op taal en rekenen, hoogbegaafden, toetsen en professionalisering van leraren en schoolleiders. Daarnaast worden de middelen voor het programma wetenschap en techniek toegevoegd aan de prestatiebox⁶. Het totaalbedrag van de prestatiebox bedraagt voor het basisonderwijs circa €130 miljoen in 2012, oplopend tot circa €150 miljoen vanaf 2014⁷. Daarnaast worden er extra middelen beschikbaar gesteld voor experimenten met de prestatiebeloning. In het primair onderwijs gaat het cumulatief om een

---

⁶ Zie bijlage 2 voor precieze intensiveringen. Met een voorbehoud voor de uiteindelijke rijksbegroting in de betreffende jaren. Dit akkoord geldt binnen het financiële kader zoals hier beschreven.

⁷ Er is eveneens sprake van investeringen in het primair onderwijs via gemeenten (G4 en G33) oplopend tot €100 miljoen per jaar gericht op VVE, zomerscholen en schakelklassen. Het is de bedoeling dat deze gemeenten schoolbesturen betrekken bij de bestedingen van deze middelen en daar met hen afspraken over maken. Naast deze financiële impuls aan de G4 en G33 wordt een faciliteit geboden voor de ondersteuning van kleine gemeenten bij de aanpak van onderwijsachterstanden, die (in) direct ook aan de scholen in deze gemeenten ten goede zal komen.

bedrag van maximaal € 72 miljoen voor de periode 2012 t/m 2015, afhankelijk van het aantal experimenten.⁸

Voor opbrengstgericht werken en professionalisering van het (voortgezet) speciaal onderwijs is in totaal een bedrag beschikbaar, oplopend tot € 11,6 miljoen per jaar in 2016. Dit zal middels een prestatiebox aan de schoolbesturen worden toegekend (zie hierboven). Voor het onderdeel professionalisering is dit bedrag gebaseerd op het aantal fte's. De ambities sluiten zoals gezegd inhoudelijk aan op het wetsvoorstel kwaliteit (v)so en vloeien waar het de professionalisering betreft, evenals voor het regulier onderwijs, voort uit het actieplan Leraren 2020.

5.2 Vertaling ambities naar bestuurs- en schoolniveau

Voor een ambitieuze leercultuur is het van belang dat schoolbesturen de ambities uit dit bestuursakkoord (§3 en 4, uitgewerkt in bijlage 1) vertalen naar concrete streefdoelen en inspanningen op bestuurs- en schoolniveau. Het verhogen van de opbrengsten vraagt immers ook om opbrengstgericht besturen. Dat vereist dat de ambities en doelen voor de gehele organisatie duidelijk worden geformuleerd en dat voor de directe omgeving transparant is welke resultaten daarbij worden geboekt. Het is een noodzakelijke voorwaarde dat dit zichtbaar wordt gemaakt in het strategisch beleid (meerjarig strategisch beleidsplan en de daarop gebaseerde begrotingen). Deze werkwijze is conform de Code Goed Bestuur, die de leden van de PO-raad hebben vastgesteld. Deze Code is veel meer dan een bestuurlijk-technisch instrument. Het plaatst het bestuur en toezicht in een sturende, maar ook dienende rol, om er alles aan te doen om goed onderwijs aan de leerlingen mogelijk te maken.

Hetzelfde geldt voor de resultaten, die via de verantwoording zichtbaar worden gemaakt. Besturen verantwoorden zich in hun jaarverslag over de mate waarin de voor dat jaar gestelde doelen zijn gerealiseerd, en de wijze waarop de middelen in de prestatiebox daaraan hebben bijgedragen.

De PO-Raad stimuleert en ondersteunt de schoolbesturen die minder ver zijn door middel van een programma 'opbrengstgericht besturen', bij het stellen van doelen en het nemen van daarbij passende maatregelen op bestuurs- en schoolniveau, aansluitend bij de eigen uitgangssituatie, visie en context.

5.3 School aan Zet

Om inhoudelijke ondersteuning te bieden voor het realiseren van de in dit akkoord beschreven ambities wordt het programma School aan Zet ingericht. Het programma heeft als opdracht om schoolbesturen die dat wensen, te ondersteunen bij een adequate aanpak om de ambities op bestuurs- en schoolniveau te realiseren. Schoolbesturen worden actief benaderd door School aan Zet en kunnen gebruik maken van diensten op de verschillende onderdelen van dit bestuursakkoord. School aan Zet neemt hierbij niet de functie van reguliere partijen binnen de ondersteuningsstructuur over, maar heeft juist tot doel vraagsturing op de markt voor ondersteuning te versterken. In dit kader verwijst School aan Zet ook door naar andere partijen die over specifieke deskundigheid beschikken. Schoolbesturen kunnen meer vergaande ondersteuning of expertise, die nodig is bij het realiseren van de gestelde doelen, inkopen vanuit de middelen die zij in de prestatiebox ontvangen. Om invulling te geven aan de inhoudelijke afstemming van de geboden ondersteuning, zal OCW een regieoverleg inrichten waaraan ook de PO-Raad deelneemt. De PO-Raad zal schoolbesturen stimuleren om gebruik te maken van en deel te nemen aan het stimuleringsaanbod van het programma 'School aan Zet'.

5.4 Vroegschoolse educatie

Scholen krijgen ondersteuning om binnen de opbrengstgerichte aanpak speciale aandacht te besteden aan het spelonderwijs leren voor jonge kinderen en vroegschoolse educatie.

OCW brengt scholen en schoolbesturen in positie door te starten met pilots gericht op startgroepen voor peuters. Scholen en schoolbesturen krijgen daarbij de regie over de startgroep.

PO-Raad stimuleert zijn leden om voldoende vroegschoolse educatie aan te bieden, met leraren die geschoold zijn in een vve-programma, binnen het kader van opbrengstgericht werken en een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie. Daarnaast stimuleert de PO-Raad⁹

---

⁸ Bij een onvoldoende aantal experimenten kan de minister tussentijds besluiten om de budgetplafonds aan te passen.

⁹ In reguliere communiqués van de PO-Raad

zijn leden om (indien van toepassing) werk te maken van verbeterpunten die de inspectie van het onderwijs heeft aangegeven over vroegschoolse educatie, zodat een school op zoveel mogelijk kwaliteitsaspecten van vroegschoolse educatie minimaal voldoende scoort. Tot slot stimuleert de PO-Raad zijn leden om in overleg met gemeenten samen te werken aan de bestrijding van onderwijsachterstanden en daarvoor mede gebruik te maken van de middelen die OCW met dit doel verstrekt aan gemeenten.

5.5 Overige ondersteuning

In het kader van het programma 'Cultuureducatie met Kwaliteit' zal OCW concrete handvatten laten ontwikkelen die schoolbesturen ondersteunen bij het invulling geven aan de kerndoelen van het leergebied kunstzinnige oriëntatie. Ook geeft OCW in dit kader het Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst en het Fonds voor Cultuurparticipatie de opdracht tot het ontwikkelen van flankerend beleid en dit af te stemmen met 'School aan zet'. Met gemeenten en provincies wordt (juni 2012) een bestuurlijke afspraak gemaakt waarmee zij zullen worden uitgenodigd om programma's op te stellen die op lokaal niveau scholen en culturele instellingen ondersteunen bij het geven van een kwaliteitsimpuls aan cultuureducatie.

OCW investeert daarnaast in ondersteuning voor scholen om het bèta-techniek onderwijs te versterken.

6. Monitoren

6.1 Ambities van schoolbesturen en monitor

Schoolbesturen vertalen, zoals beschreven in §5.2, de ambities van dit akkoord naar concrete doelstellingen voor de eigen scholen. Daarbij wordt in het jaarverslag verantwoording afgelegd over de gemaakte analyses en keuzes, de gepleegde inspanningen, geboekte resultaten en de inzet van middelen, aan de medezeggenschapsraad en andere betrokkenen, en indien van toepassing de raad van toezicht.

Voor de Tweede Kamer en voor de samenleving moet zichtbaar zijn welke prestaties de sector primair onderwijs levert. Dat gebeurt door het jaarverslag van de Inspectie. Daarnaast monitoren de Minister en Staatssecretaris van OCW jaarlijks, in overleg met de PO-Raad, de voortgang van het realiseren van de afgesproken ambities en streefdoelen op sectorniveau. De monitor is gericht op het in beeld brengen van de mate waarin de gezamenlijke ambities en streefdoelen, zoals genoemd in paragraaf 3 en 4 worden gerealiseerd. Uitgangspunt bij de monitor is geen extra administratieve lasten voor schoolbesturen en scholen. De voor de ambities en tussendoelen gehanteerde indicatoren sluiten zoveel mogelijk aan bij bestaande metingen, van bijvoorbeeld Cito en de Onderwijsinspectie.

Er komt een brede monitor van de invoering van passend onderwijs, die zowel betrekking heeft op de effecten voor leerlingen (voorkomen thuiszitters en schooluitval) als voor personeel (werkdruk, ziekteverzuim, inzet van expertise) als voor scholen (verdichting van de problematiek, veiligheid). Er vindt afstemming en integratie plaats met het evaluatieprogramma waarmee de ECPO¹⁰ start waar mogelijk.

6.2 Midterm review en eindevaluatie

De resultaten op sectorniveau zijn de resultante van de inspanningen en resultaten op het niveau van schoolbesturen en hun scholen. Er zijn gedurende de looptijd van het Bestuursakkoord ten minste drie momenten waarop vastgesteld zal worden in hoeverre de sector 'op koers' is.

Plannen

Het is van belang dat alle schoolbesturen zo snel mogelijk de streefdoelen uit dit bestuursakkoord doorvertalen en vaststellen in een plan voor de eigen organisatie. Hierbij kan worden aangesloten bij bestaande documenten waarin schoolbesturen hun strategische plannen neerleggen. In het Jaarverslag zullen zij verantwoorden in hoeverre zij de vastgestelde doelstellingen hebben gerealiseerd. In de tweede helft van 2012 zal OCW in overleg met de PO-Raad een landelijk (steekproefsgewijs) onderzoek

---

¹⁰ Evaluatie en adviescommissie Passend onderwijs

doen naar de mate waarin de landelijke streefdoelen daadwerkelijk zijn geconcretiseerd op bestuurs- en schoolniveau. Uitgangspunt is dat extra lastendruk wordt voorkomen.

Beweging en midterm review

We gaan uit van ruimte voor en vertrouwen in de besturen en scholen bij het realiseren van de ambitie om de kwaliteit van het onderwijs aan de kinderen te verbeteren. Deze ambitie bindt ons allemaal. Dit vertrouwen geldt ook voor de verantwoording die besturen over de resultaten afleggen aan de samenleving. Deze verantwoording is ook noodzakelijk in het belang van de leerlingen en hun ouders. Daarbij moet de verantwoording wel transparant zijn, ook op stelselniveau. Na de zomer van 2013 zal OCW daarom in overleg met de PO-Raad een midterm review uitvoeren, waarin door een onafhankelijk onderzoeksbureau geïnventariseerd wordt welke inspanningen scholen leveren en welke beweging zichtbaar is. Daarvoor wordt gekeken naar a) de resultaten op de landelijke streefdoelen en b) de mate waarin schoolbesturen en scholen actief met deze doelen en ambities aan de slag zijn en de middelen in de prestatiebox daarvoor aanwenden. Uit de uitkomsten van onder andere deze midterm review kunnen consequenties worden getrokken voor de wijze waarop de middelen uit de prestatiebox vanaf 2014 beschikbaar zullen worden gesteld aan de sector. Een aanpassing van het ondersteuningsprogramma behoort ook tot de mogelijkheden.

Resultaten

In schooljaar 2014/2015 vindt een evaluatie plaats, waarin onderzocht wordt of de beoogde resultaten op landelijk niveau inderdaad gehaald zijn en de mate waarin de in dit bestuursakkoord vastgelegde aanpak succesvol is gebleken.

Ondertekening

Den Haag, 17 januari 2012

Marja van Bijsterveldt – Vliegenthart,
Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Halbe Zijlstra,
Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Kete Kervezee,
Voorzitter PO-Raad

Bijlage 1: Streefdoelen bij de geformuleerde gezamenlijke ambities

Opbrengstgericht werken

Ambitie	Uitgangssituatie	Tussendoel	Streefdoel
Schoolbesturen hebben meetbare doelstellingen geformuleerd gericht op leeropbrengsten taal en rekenen.	In 2010 heeft circa 70% van de schoolbesturen voor basisonderwijs ¹¹ meetbare doelen geformuleerd voor het beoordelen van leerlingprestaties (bron: Onderwijsverslag 2009/2010, Inspectie van het Onderwijs, op basis van gegevens PO Raad, monitor Code Goed Bestuur).	In 2013 geldt dat voor 80% van de schoolbesturen	In 2015 geldt dat nagenoeg alle schoolbesturen
Scholen werken opbrengstgericht.	In 2010: 30% van de basisscholen kreeg een voldoende van de inspectie op de indicator voor 'opbrengstgericht werken' (Onderwijsverslag Inspectie). In het onderwijsverslag signaleert de Inspectie dat opbrengstgegevens in het (v)so ontbreken (Onderwijsverslag Inspectie).	In 2013 is dit 40% van de basisscholen	In 2015 is dit 60% van de basisscholen
Scholen meten de opbrengsten van vroegschoolse educatie. NB Niet van toepassing op (v)so	Het percentage basisscholen (met gewichtenmiddelen) dat opbrengsten van de vroegschool meet d.m.v. toetsen of observatielijsten, op cognitief en sociaal-emotioneel gebied. In 2010 bedroeg dit 93%. (Monitor VVE, Sardes)	2013: 96%	2015: nagenoeg alle basisscholen met gewichtenmiddelen.
Scholen bieden maatwerk voor excellente leerlingen, waaronder hoogbegaafde leerlingen. NB Niet van toepassing op (v)so	Leerlingresultaten worden jaarlijks door de CITO geïnventariseerd. De grensscore voor de beste 20% van de leerlingen op basisscholen ligt in 2010 tussen de 543 en 544. In 2010 past 75% van de basisscholen het onderwijs aan aan de hoogbegaafde leerlingen (bron: onderzoek Gion onder auspiciën inspectie).	In 2013 is er een meetbare verbetering zichtbaar van de Cito-score van de 20% beste leerlingen t.o.v. 2010. Het aantal basisscholen dat excellente en hoogbegaafde leerlingen een passend aanbod biedt stijgt naar 80% in 2013.	De grensscore is in 2015 gestegen naar het niveau van score 545. Het aantal basisscholen dat excellente en hoogbegaafde leerlingen een passend aanbod biedt stijgt naar 90% in 2015.
Geen onderpresterende	In 2010 is het aantal zeer zwakke basisscholen	In 2013 is het aantal zeer zwakke basisscholen	In 2015 is het aantal zeer zwakke basisscholen

¹¹ Met 'basisscholen' en 'basisonderwijs' wordt in deze tabel bedoeld: scholen voor basisonderwijs en scholen voor speciaal basisonderwijs

scholen meer.	57. In 2010 is het aantal taal- en rekenzwakke basisscholen 238.	gedaald van 57 naar 45 (peildatum april 2013). Het aantal taal- en rekenzwakke basisscholen is gedaald naar 178.	teruggebracht tot 35. Het aantal taal- en rekenzwakke basisscholen is gehalveerd (van 238 naar 119). ¹²
Scholen stimuleren ouders om thuis activiteiten te ondernemen die bijdragen aan leerprestaties.	In 2009 stimuleerde 36% van de po-scholen de ouders om ook thuis activiteiten te ondernemen die bijdragen aan betere leerprestaties (helpen bij huiswerk, voorlezen) (monitor ouderbetrokkenheid, Ecorys en Sardes). Het wetsvoorstel kwaliteit (v)so regelt de wijze waarop de ouders formeel bij de ontwikkeling en de voortgang worden betrokken.	In 2013 is dit percentage gestegen naar 45% van de basisscholen. In 2013 doet 40% van de scholen voor (v)so dit.	In 2015 is het percentage van 36% gestegen naar 60% van de basisscholen. In 2014 doet 75% van de scholen voor (v)so dit.
Scholen maken hun opbrengsten transparant.	In 2010 bestaat geen samenhangende informatievoorziening om vergelijkbare gegevens over de kwaliteit en opbrengsten van elke school openbaar te maken. Het streven is om ook voor scholen voor (v)so Vensters PO in te voeren, maar de fasering daarvan loopt, gezien de veelheid aan ontwikkelingen die op het (v)so afkomt, achter bij het PO.	In 2013 maakt 55% van de schoolbesturen van basisscholen de kwaliteit en opbrengsten transparant en via Vensters PO. In 2013 zijn alle scholen voor (v)so begonnen met het verwerven van gegevens ten behoeve van het invoeren van Vensters PO (v)so.	In 2015 zijn van alle basisscholen de kwaliteit en de opbrengsten transparant via Vensters PO. In 2015 gebruikt 70% van de basisscholen Vensters PO voor het evalueren van de eigen doelstellingen t.a.v. kwaliteit en opbrengsten. In 2015 gebruikt 50% van de scholen voor (v)so Vensters PO en gebruikt 25% de gegevens om de eigen kwaliteit en opbrengsten te evalueren.

¹² De voortgang op deze indicator en de volgende indicator (dus voor (zeer) zwakke scholen en taal- en rekenzwakke scholen) wordt gerelateerd aan de norm voor onderwijsopbrengsten geldend in 2010. Per 2012 is sprake van een vaste ondergrens voor de beoordeling van leeropbrengsten taal en rekenen waarbij rekening wordt gehouden met de samenstelling van de leerlingpopulatie.

Professionalisering

Ambitie	Uitgangssituatie	Tussendoel	Streefdoel
De bekwaamheid van leraren in afstemmen van het onderwijs op verschillen binnen de klas is op orde.	<p>In 2010 stemt 65% van de leraren in het basisonderwijs de instructie (inhoud, organisatie van de uitleg) af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.</p> <p>In 2010 stemt 77% van de leraren in het basisonderwijs de verwerking (van de lesstof, bijvoorbeeld met opdrachten) af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.</p> <p>In 2010 stemt 83% van de leraren in het basisonderwijs de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen. (Onderwijsverslag, Inspectie van het Onderwijs)</p>	<p>In 2013 stemt 70% van de leraren in het basisonderwijs de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.</p> <p>In 2013 stemt 82% van de leraren in het basisonderwijs de verwerking af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.</p> <p>In 2013 stemt 88% van de leraren in het basisonderwijs de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.</p> <p>In 2013 stemmen nagenoeg alle leraren in het (v)so de instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen</p>	In 2015 stemmen nagenoeg alle leraren in basisonderwijs en (v)so de instructie, verwerking en onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.
De bekwaamheid van leraren met betrekking tot opbrengstgericht werken is op orde.	<p>In 2010 scoort 70% van de leraren in het basisonderwijs voldoende op de volgende indicator: de leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen. (Onderwijsverslag, Inspectie van het Onderwijs)</p> <p>In 2010 is dit nog geen indicator voor de kwaliteit van het (v)so.</p>	<p>In 2013 scoort 80% van de leraren in het basisonderwijs voldoende op deze indicator.</p> <p>In 2013 volgt en analyseert 60% van de scholen voor (v)so systematisch de voortgang in de ontwikkeling van hun leerlingen.</p>	In 2015 volgen en analyseren nagenoeg alle leraren in het basisonderwijs en (v)so systematisch de voortgang in de ontwikkeling van hun leerlingen.
Alle leraren onderhouden hun bekwaamheden systematisch en worden gestimuleerd zich te registreren.	In 2010 was er nog geen lerarenregister.		In 2015 is 50% van de leraren opgenomen in het register.
Scholen voeren een goed en effectief HRM-beleid.	<p>In 2010 is er voor 38% van de leraren een bekwaamheidsdossier.</p> <p>In 2007-2008 heeft 80% van de werknemers eens in de voorgaande 12 maanden één formeel gesprek gehad met direct leidinggevende (Tussenmeting Convenant LKvN nota Werken</p>	<p>In 2013 is er voor 50% van de leraren in het basisonderwijs en (v)so een bekwaamheidsdossier.</p> <p>In 2013 is er voor 85% van de leraren in het basisonderwijs en (v)so jaarlijks minimaal één formeel (beoordelings- en/of</p>	<p>In 2015 is er voor nagenoeg alle leraren in het basisonderwijs en (v)so een bekwaamheidsdossier.</p> <p>In 2015 is er voor nagenoeg alle leraren in het basisonderwijs en (v)so jaarlijkse minimaal één formeel (beoordelings- en/of</p>

	in het Onderwijs 2010, p.64).	functionerings)gesprek met concrete afspraken over bekwaamheidsonderhoud en loopbaanontwikkeling.	functionerings)gesprek met concrete afspraken over bekwaamheidsonderhoud en loopbaanontwikkeling.
Verbetering begeleiding en ondersteuning beginnende leraren.	42 % startende leraren is tevreden over de begeleiding (Loopbaanmonitor 2009)	In 2013 is 55% van de startende leraren in het basisonderwijs en (v)so tevreden over de begeleiding.	In 2015 is 80% van de startende leraren in het basisonderwijs en (v)so tevreden over de begeleiding.
Schoolleiders in regulier en speciaal onderwijs voldoen aan de geactualiseerde bekwaamheidseisen.	In 2013 is er een zichtbare substantiële toename t.o.v. 2011 van het aantal schoolleiders in regulier en speciaal onderwijs dat zich professionaliseert in relatie tot de dan geldende bekwaamheidseisen. (Vast te stellen door een nulmeting en een vervolgonderzoek van de stand van zaken professionalisering (enquête en kwalitatief onderzoek))		In 2015 voldoen nagenoeg alle schoolleiders aan de dan geldende bekwaamheidseisen. Indicator: aantal schoolleiders dat als zodanig is geregistreerd. Voor het (v)so geldt als indicator het aantal geregistreerde schoolleiders.

Bijlage 2: financieel kader prestatiebox bij dit bestuursakkoord

Voor het gehele primair onderwijs (incl. (v)so) zijn de volgende bedragen beschikbaar (in miljoenen euro).

	2012	2013	2014	2015
Taal en rekenen	36,1	36,8	25,1	25,1
Wetenschap en techniek	6,7	6,7	6,7	6,7
Hoogbegaafden	11,7	17,5	17,5	17,5
Toetsen (lovs)	18	18	20	20
Professionalisering	42,0	70,1	70,1	70,1
Cultuureducatie	18	18	18	18
TOTAAL	132,5	167,1	157,4	157,4